

Waarneming van 8 bijeneters *Merops apiaster* L. in de omgeving van Haarlem

door

G. BOS

(met 4 tekeningen van Th. Mulder)

Vrijdagmiddag 2 Mei 1947 reed de heer van der Maas per auto door Overveen in de nabijheid van de bekende uitspanning Kraantje Lek, toen zijn aandacht werd getrokken door 4 schitterend gekleurde vogels van lijstergrootte, die hij in een boompje vlak langs de weg zag zitten. Hij stapte uit en kon de dieren op zijn gemak bekijken, daar zij zich absoluut niet schuw toonden. Voor zover ons op dit ogenblik bekend is, was de heer van der Maas de eerste die deze vreemde vogels waarnam.

Spoedig drong het gerucht van de aanwezigheid van deze gasten door en bleken het bijeneters (*Merops apiaster* L.) te zijn. Uit natuurhistorische kringen trokken de vogels nogal veel belangstelling en velen hebben deze dieren dan ook kunnen waarnemen. Sprak de eerste waarneming over 4 ex., spoedig bleken er 8 ex. aanwezig te zijn.

Tot Dinsdagmorgen 6 Mei 1947 werden deze vogels geregeld waargenomen; na deze datum zijn ons geen verdere waarnemingen ter ore gekomen.

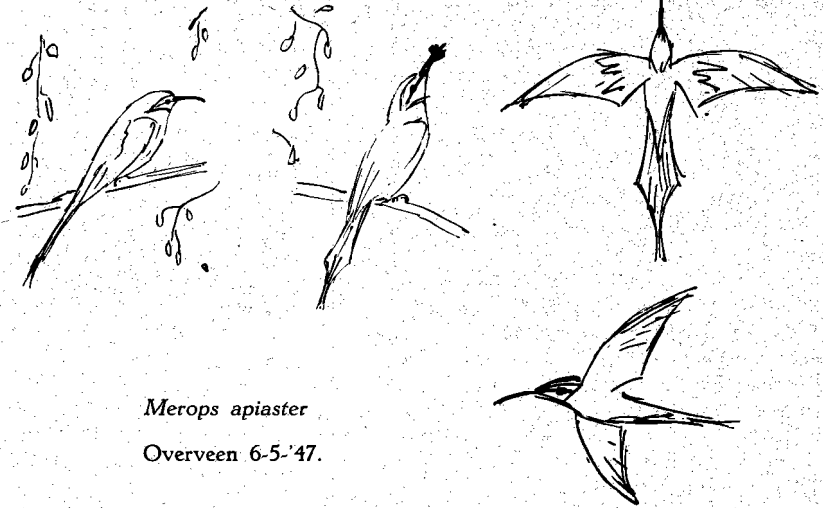
De bijeneter behoort tot de zeldzaamste vogels uit onze avifauna. „De Nederlandsche Vogels” (p. 334) noemt slechts 1 ♂ ex., dat op 4 Mei 1905 te Tietjerk (Fr.) werd gevangen (coll. „Artis”), zodat de nu waargenomen 8 ex. hoogstwaarschijnlijk de tweede waarneming in Nederland vormen.

Een volledige kleedbeschrijving lijkt ons overbodig, een enkele opmerking over het kleed van deze ex. kan voldoende zijn. Grote verschillen in het kleed onderling waren niet te zien. De vogels bezaten alle de bekende verlengde middelste staartpenne. Van de meeste vogels was deze verlenging 2 à 3 cm lang, slechts 1 ex. had dit iets korter. Het kastanjebruin van de rug viel in de vlucht onmiddellijk op, zodat men eerst de indruk kreeg van een bruine vogel. Zodra hij echter ging zitten, viel de bontheid van tekening wel zeer in het oog. Het groen van de borst was onderling verschillend, van sommige iets lichter van andere iets donkerder. Van 1 ex. was de borst licht-groen met een donkergroene streping. Daar de vogels tot op 5 à 6 meter te benaderen waren, konden ook alle verdere kenmerken zonder moeite geconstateerd worden. Speciaal was dit het geval als de vogels zich zaten te poetsen en hun lange snavel de veren één voor één schoonwreef.

De keuze van terrein is ten eerste gebonden aan hun jachtwijze. De eerste noodzaak voor hen zijn bomen, waarop zij in verband met hun jachtwijze kunnen gaan zitten, terwijl ook het terrein voldoende open moet zijn. De vogels zaten hier dan ook vaak in de abelenrijen langs de weg of in overgebleven bomen van een kaalslag van waaruit zij een goed overzicht van de omgeving hadden; soms ook op telefoondraden, maar steeds temidden van de bekende binnenduinsonderrandenbossen. Eenmaal werd een ex. waargenomen, dat op de grond neerstreek, maar dat vrijwel onmiddellijk weer op vloog.

Een grote moeilijkheid was, dat de vogels zeer beweeglijk waren en een vrij uitgestrekt gebied van enkele kilometers lengte bewoonden, zodat men steeds vrij grote afstanden moest afleggen om de nieuwe verblijfplaats van de vogels te vinden.

Het meest tot de verbeelding sprekend was echter hun jachtwijze. Het begin was steeds, dat een vogel op een tak zat uit te kijken naar één of ander insect. Zodra

Merops apiaster

Overveen 6-5-'47.

hij een insect in het oog kreeg, schoot hij er met grote snelheid op af. Het gezichtsvermogen van de bijeneter moet sterk ontwikkeld zijn, want zelfs op afstanden van enkele tientallen meters bemerken zij hun prooi. De prooien, die wij door hen zagen vangen, waren meest kevers en hommels. Zodra de bijeneter een insect van flinke grootte had gevangen, streek hij neer op een tak met de prooi in de snavel. Leefde deze nog, dan doodde hij de prooi, soms door deze op de tak dood te tikken, soms door krachtig knijpen van de snavel. Was dit gebeurt, dan stak de vogel zijn snavel met een schok op en het insect verdween geheel en al naar binnen. Kleine insecten schijnt hij echter tijdens de vlucht reeds in te slikken.

Tijdens deze razendsnelle jachten zag men de bijeneter wel op zijn mooist. Vooral bij het steil omhoog stoten, waar bij de enigszins valkachtig aandoende vlucht en de verlengde staartpennen zeer goed te zien waren.

De geluiden, die de vogels maakten, klonken ongeveer als een krachtig „kruu“, „pruu“ of „kruujuu“, soms snel achter elkaar, geluiden, die het opsporen van de vogels zeer vergemakkelijkten.

Mei 1947.

Jaarverslag 1946 Ringstation "Ockenburgh"

DOOR

M. J. TEKKE.

(met 1 tabel en 1 tekstfiguur)

Op Sint Nicolaasavond kwam op tragische wijze ons medelid, de heer F. G. J. Boer, de oprichter van het Ringstation, om het leven. In 1939 geïnspireerd door het werk van het Ringstation „Wassenaar“ werden, in overleg met de medewerkers van dit station, plannen beraamd om te geraken tot de oprichting van een ringstation onder Loosduinen. In 1940 was de installatie gereed, doch in de Meidagen ging alles door gevechtshandelingen verloren. Wederom werd van voren af begonnen en gedurende den geheelen oorlog werd — behoudens enkele korte onderbrekingen — doorgewerkt.